

การศึกษา

ชาววัง ตอนที่ ๑

ถ้าพูดถึงอาหารไทยหรือขนมไทยแล้ว เรามักจะได้ยินหรือได้เห็นป้ายที่บอกว่าเป็นสูตร “ชาววัง” กันบ่อย ๆ หรือบางครั้งเราเห็นผู้หญิงที่มีความเป็นกุลสตรี กิริยามารยาทงดงาม เรียบร้อย เราก็มักเปรียบเทียบว่ามีกิริยาเหมือนหญิงชาววัง วันนี้จึงมาเล่าเรื่องราวของชาววังกัน

สารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้อธิบายถึงคำ ชาววัง ว่าหมายถึง กุลสตรีที่ได้รับการอบรมและศึกษาในพระบรมมหาราชวัง เรียกกันเป็นสามัญว่า ชาววัง เพราะในสมัยก่อนยังไม่มีโรงเรียนสำหรับสอนเด็กผู้หญิงเช่นปัจจุบัน จึงมีผู้นับถือกันมาแต่โบราณว่า การศึกษาและอบรมผู้หญิงไม่มีที่ไหนจะดีเสมอเหมือนในพระบรมมหาราชวัง จนมีถึงขนาดที่ว่าเมื่อจะสรรเสริญกิริยามารยาทหญิงสาวมักกล่าวกันว่า “เหมือนผู้หญิงชาววัง” แต่ปัจจุบันวิธีการฝึกสอนเด็กหญิงในพระบรมมหาราชวังตามแบบโบราณได้เลิกลือนานแล้ว สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงเล่าถึงวิธีการสอนเด็กหญิงที่ในพระบรมมหาราชวังตามแบบโบราณและลักษณะชาววังไว้ว่า ขนบธรรมเนียมฝ่ายในพระบรมมหาราชวัง กรุงรัตนโกสินทร์ ไม่ได้ตั้ง

ขึ้นใหม่ แต่เอาขนบธรรมเนียมในพระราชวังกรุงศรีอยุธยาข้างฝ่ายในก็เป็นแบบเดียวกัน ขนบธรรมเนียมฝ่ายในพระราชวังเมื่อตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ยังมีารสูงศักดิ์เคยเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ในพระราชวังกรุงศรีอยุธยาอยู่หลายคน ที่สำคัญคือเจ้าฟ้าพิณทวดี พระราชธิดาพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เป็นผู้บอกแบบแผนขนบธรรมเนียมฝ่ายในพระบรมมหาราชวังที่ใช้เป็นตำราสืบมา หากจะมีแก้ไขขนบธรรมเนียมบ้างในภายหลังก็แก้ไขเป็นอย่างไร ๆ ส่วนรูปโครงยังคงอยู่เดิม แต่ภายหลังก็ค่อย ๆ เลื่อมมาโดยลำดับเพราะมีการแก้ไขธรรมเนียมในราชสำนักให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของขนบธรรมเนียมบ้านเมือง จนประเพณีฝ่ายในพระบรมมหาราชวังอย่างเดิมเลิกลุกลายไป และเปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่นในสมัยรัชกาลที่ ๖

ชาววังแบ่งเป็น ๓ ชั้น คือ ชั้นสูง ชั้นกลาง และชั้นต่ำ ชาววังประเภทแรกคือ ชาววังชั้นสูง แยกเป็น ๒ ประเภท คือ ชาววังโดยกำเนิด และ ชาววังโดยถวายตัว ชาววังประเภทที่ ๒ คือ ชาววังชั้นกลาง และประเภทสุดท้ายคือ ชาววังชั้นต่ำ ซึ่งในคอนต้อไปเราจะมาเล่าถึงเรื่องของชาววังทั้ง ๓ ประเภทกัน

อิสริยา เลหาติรานนท์